

VIA
STOCK
HOLMS
HAMN
AR#4/10

Stockholm
The Capital of Scandinavia

JULÅNGAREN BLIDÖSUND

HAMNVISIONEN

– SNYGGT OCH ENERGISMART

MINISTER MED KÄNSLA FÖR SNÖ

**HENRIK
WIDERSTÅHL**
TF VERK
STÄLLANDE
DIREKTÖR

GOD JUL & GOTT NYTT ÅR!

NU HAR ÄNNU ETT ÅR GÅTT I HAMNEN. Ett händelserikt och spännande år. Det är oerhört glädjande att konjunkturläget faktiskt vänt och att vi under året sett tydligt ökande godsvolymer. Passagerartrafiken berördes inte i samma utsträckning av lågkonjunkturen, och vi hoppas på att nästan tanger rekordåret 2009-års volymer. Det innebär att det även i år är cirka 12 miljoner passagerare som reser till eller från Stockholm via någon av våra hamnar, spenderar 5 miljarder kronor och fyller sju hotell varje dag året runt.

DET HAR OCKSÅ VARIT MILJÖPRÖVNINGARNAS ÅR I ÅR. Våra två stora hamnprojekt Norvikudden och Värtapiren har och ska tas upp i Miljööverdomstolen. Det har varit ett intensivt arbete för många i organisationen att förbereda och arbeta i dessa projekt. För Norvikudden fattas beslut den 22 december och för Värtapiren är det huvudförhandling i februari.

MEN NÄR DET ÄR DAGS ATT SUMMERA året vill jag passa på att ta tillfället i akt att prata om det som händer varje dag. Alla fartyg som kommer och går, de mängder av gods och passagerare som hanteras, de inspirerande mötena med kunder och kollegor. Kort sagt allas insatser för sjöfartsstaden Stockholm och för att vår dagliga verksamhet i hamnen ska fungera.

VÅR HAMN ÄR INTE LIK MÅNGA ANDRA HAMNAR. Våra frågor berör allt från skutor och slussar till gods, färjor, kryssning och utvecklingsprojekt i mångmiljardsklassen.

Ett stort tack och en god jul önskar jag er alla som gör hamnen till Hamnen!

HENRIK WIDERSTÅHL,
tf verkställande direktör

Redaktion: Jenny Sundström, Tobias Östberg
Grafisk form: Tobias Berving/ETC
Layout och produktion: ETC · Tryck: Modintryckoffset
Ansvarig utgivare: Henrik Widerståhl
Mer info: www.stockholmshamnar.se

Omslagsbild:
Arkitektfirmaet C.F Møller/Berg Arkitektkontor.

3 JUST NU

Fossila bränslen snart historia.

4 TRADEN

Ylva Alriksson lotsar julbordsgästerna på ångbåten Blidösund.

6 NOTISER

Senaste nytt från hamnen.

7 TEMA: EN GRÖN NY VÄRD

Snart kan Stora tullhuset bli klassificerad som en grön byggnad, ett av många exempel på hamnens arbete med att energieffektivisera sina lokaler.

12 PORTRÄTTET

Ministern som vill att det ska vara skönt och grönt att resa.

14 ENKÄT

Var skulle du vilja göra en nyårskryssning?

15 OMVÄRLD/ ORGANISATIONSNYTT

Ett ljus i vintermörkret.

16 HAMNARNAS HISTORIA

Frihamnen – en gång hela Sveriges skaffereri.

VIA
PRE
NUMER
ERA

Tidningen VIA STOCKHOLMS HAMNAR
utkommer med fyra nummer per år.
Prenumeration kan beställas via
info@stockholmshamnar.se.

VIA
10
12
02

SLUT PÅ OLJA

BERGIANSKA
TRÄDGÅRDEN
2010-12-02 · KL 14:23

Stockholms Hamnar tänker avveckla alla oljepannor i hamnen. Vi har kommit långt och idag finns bara tre kvar. Två av dem kommer att ersättas med luftvärmepumpar. Då återstår bara den moderna oljepannan i Masthamnen. Efter ett besök i Victoria-växthuset i Bergianska trädgården, där man bytt ut fossil olja mot bioeldningsolja tänker nu hamnen göra samma sak i Masthamnen. Den fossila oljan sjunger på sista versen i hamnen. Våren 2011 är den borta för gott.

GUNGANDE JULBORD

Köttbullarna är trillade, mässingen putsad och det är glödande kol i maskinrummet. Efter veckor av förberedelser är ångbåten Blidösund äntligen redo för julbord. Vi följde med sjöhovmästaren Ylva Alriksson under hennes första julbordspass.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG
FOTO: NIKLAS BJÖRLING

4

Att elda med kol är en konst. Det får inte vara för mycket och inte för lite.

13.00

Snön faller och bussarna slirar på Skeppsbron när sjöhovmästaren Ylva Alriksson kliver ombord på den vackra ångbåten Blidösund. I byssan hämtar hon en portion chili con carne och slår sig ned i matsalen. Utanför fönstret syns slottet och maskinisten Peder som fyller fem ton kol i kolboxarna.

– När kolboxarna är öppna måste man vara uppmärksam. I somras ramlade en tjej ner när hon gick på däck och sms:ade. Som tur var gick det bra, säger Ylva och tar en tugga.

13.30

Lunchen är avklarad. Ylva och kollegorna Emmy och Tove går igenom kvällens bokningar. Ett stort byggföretag har bokat bord. Byggarbetare brukar äta bra och mat saknas inte. Efter veckor av köttbullstrillande, godismakande, laxgravande och sillinläggande är båten nu fylld till bristningsgränsen.

– Kockarna har gjort köttbullar till den här och två andra båtar på 500 kilo köttfärs, säger Ylva samtidigt som mer mat är på väg ombord från en lastbil på kajen.

14.00

Det är lugnet före stormen och det enda ljud som hörs är ångan som rasslar på sin väg från maskinrummet till de mässingsfärgade elementen. Båten inte bara drivs av ånga, den värms med ånga och de har till och med en kaffebryggare som går på ånga.

– Känns det inte lite kallt här, säger Ylva

samtidigt som hon instruerar Emmy hur hon ska blanda vatten och diskmedel för att torka fönstren. Fönstren är inte smutsiga, de måste putsas för att de inte ska immas igen när det blir varmt i matsalen.

14.30

– Det är trångt ombord. Det är lite som att arbeta på ett flygplan. Skillnaden är att vi istället för flygplansmat serverar julmat i toppklass, säger Ylva samtidigt som hon går igenom pentryt för att se att allt finns på plats.

Det har putsats och fejats för att allt ska vara tipp topp när gästerna kommer. Mässingen blänker, i fönstren hänger apelsiner med instuckna nejlikor och borden är dukade.

Min egen julmatsfavorit är stekta kroppkakor med rårörda lingon, säger Ylva.

- Vi serverar ett julbord i skärgårdsstil och varje år lägger vi till någon rätt som vi fått tips om av någon skärgårdsbo, säger Ylva Alriksson.

Ylva skruvar av korken på en flaska pepparrotssnaps.

- Det är bra riv i den där, säger Ylva och jag känner mig som Karl Bertil Jonsson på julafton när jag luktar på den.

15.00

Gädda står det på en låda i den proppfulla kylan nere i byssan. Julgädda är en skärgårdsspecialitet och det är en skärgårdsjul man firar ombord. En August Strindberg med håret på ända skulle förmodligen stormtrivts.

Hon har sprungit runt halva stan för att hitta vita tomter till dukningen i den fina damslongen. Ylva ställer ut dem och lovar att se till att de inte får någon chans att rymma.

16.00

- Jag är så van att jobba på båt att jag vrider brickan utan att tänka på det när båten kränger. Problemet är att jag gör det även när jag jobbar i land och då kan det gå illa, säger hon och skrattar.

Att jobba till sjöss kräver också ett större

När gästerna hängt av sig och fått ett glas glögg i handen håller Ylva och kaptenen ombord ett tal om mat och om båten.

- Vi serverar ett julbord i skärgårdsstil och varje år lägger vi till någon rätt som vi fått tips om av någon skärgårdsbo, säger Ylva innan gästerna går till sina platser.

19.00

Bord och glas fylls på medan Blidösund glider fram längst stadens upplysta kajer.

Ylva hann få i sig en tallrik soppa innan gästerna kom. Nu finns ingen tid att äta.

Gästerna stressar inte och en del har knappt hunnit till efterrätten när båten åter närmar sig kaj.

21.30

Båten är framme och gästerna borde kliva av. Ylva och hennes kollegor låter dem sitta en stund till.

22.00

Gästerna är i land, men kvar är disk och arbetet med att få allt i ordning till morgondagen. Dryck ska fyllas på och bord dukas. Halv elva är allt klart.

Imorgon väntar tre julbord till. ↴

”Det är lite som att arbeta på ett flygplan.”

- Min egen julmatsfavorit är stekta kroppkakor med rårörda lingon, du vet jag är från Småland, säger Ylva.

Det får hon dock inte här.

15.30

Julbordet börjar ta form. Anna Ström i köket jobbar för högtryck, men måste snart sticka och hämta barn på dagis. Sen ska hon tillbaks för att se hur det blev. Ylvas kollega Agneta kommer in i matsalen med andan i halsen.

säkerhetstänk än när man är i land. Om något händer måste man klara av situationen tills man kommer i land och får undsättning. Sista dagarna har de också kört intensiva säkerhetsövningar för att vara beredda om något skulle hända.

18.15

De första gästerna kliver ombord. Det ymniga snöandet skapar julstämning, men har också gjort att ett sällskap inte kom fram.

VIA
SIG
NAL
ER

Unifeeder får årets Miljöboj!

Den 6 december anordnades den traditionella jullunchen för våra kunder. I samband med lunchen tillkännagavs även årets vinnare av Miljöbojen, nämligen feeder-rederiet Unifeeder. Utmärkelsen

kammades hem med motiveringen "att på ett föredömligt sätt tagit fram en kalkylator för uträkning av koldioxidvinster vid sjötransporter". Mer info på: www.stockholmshamnar.se/miljoboj.

Värtapiren förhandlas igen i Miljööverdomstolen

Tidigare i höst meddelades att vi fått ny tid i Miljööverdomstolen för vårt utvecklingsprojekt Värtapiren. Den 16-17 februari 2011 tas projektet upp. Mer information om förhandlingarna och projektet hittar du på www.stockholmshamnar.se/vartapiren.

Start för smarta elnät

Stockholms Hamnar, tillsammans med bland annat Fortum, ABB och Stockholm stad, ska fram till april 2011 genomföra en förstudie av smarta elnät i den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden. Stockholms Hamnars primära del i arbetet är elanslutning av kryssningsfartyg. Läs mer på www.stockholmshamnar.se

Tom Friedmans "Monster Collage", visades på Magasin 3 i frihamnen under våren.

Kick-off på TV

Den 18-19 november arrangerade vi tillsammans med Trelborgs Hamn en kick-off för EU-projekt Clean Baltic Sea Shipping (CBSS). Du kan ta del av fredagens konferens via en websändning på www.stockholmshamnar.se.

Ny styrelseordförande från och med årsskiftet

Helena Bonnier har föreslagits som ny styrelseordförande i Stockholms Hamn. Formellt beslut togs i kommunfullmäktige den 13 december. För mer information, se www.stockholmshamnar.se.

Nytt nyhetsbrev

Just nu händer det en hel del inom vårt område. På webbplatsen lanserar vi alla nyheter och med ett nylanserat nyhetsbrev samlar vi ihop de intressantaste nyheterna under tiden som gått. Intresserad av att prenumerera? Anmäl dig till detta nyhetsbrev, men även till andra på www.stockholmshamnar.se/nyhetsbrev.

Följ med bakom kulisserna!

Visste du att det är i Frihamnen som ljudet till Beckfilmerna spelas in? Eller att vi har en av Stockholms främsta konsthallar? Eller att våra hyresgäster designar världskonferenser med smart teknik? Nu kan du följa med på en reportageserie till våra hyresgäster på: www.stockholmshamnar.se/fastigheter

EN GRÖN NY VÄRD

Stockholms Hamnar förvaltar 200 000 kvadratmeter lokaler och har omkring 500 hyresgäster. Nu höjs takten ytterligare i arbetet med att energieffektivisera fastigheterna. Oljepannor byts ut, teknik ses över och 100 000 kWh sparas när modern belysning installeras. Samtidigt fortskrider planeringen av den nya gröna Värtaterminalen.

GRÖN TERMINAL FÖR FRAMTIDEN

Den nya Värtaterminalen blir inte bara spektakulär utan också grön. När Stockholms Hamnar får chansen att bygga en helt ny byggnad söker de inte bara lösningar och material för att klara stadens tuffa miljökrav utan också för att överträffa dem.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG · BILD: ARKITEKTFIRMAET C.F MÖLLER/BERG ARKITEKTKONTOR

– HÄR KOMMER MAN UPP PÅ TAKET på den nya terminalen. Där erbjuds en fantastisk utsikt över omgivningarna och över allt som sker i hamnen. Projektledaren Annica Sveholm pekar entusiastiskt på modellen över den nya Värtaterminalen som finns uppbyggd på Stockholms Hamnars projektkontor. Hon är projektledare och fastighetsansvarig för bygget. Hon är van att driva stora projekt och att bygga en ny och grön terminal för framtiden är en stor och spännande utmaning tycker hon.

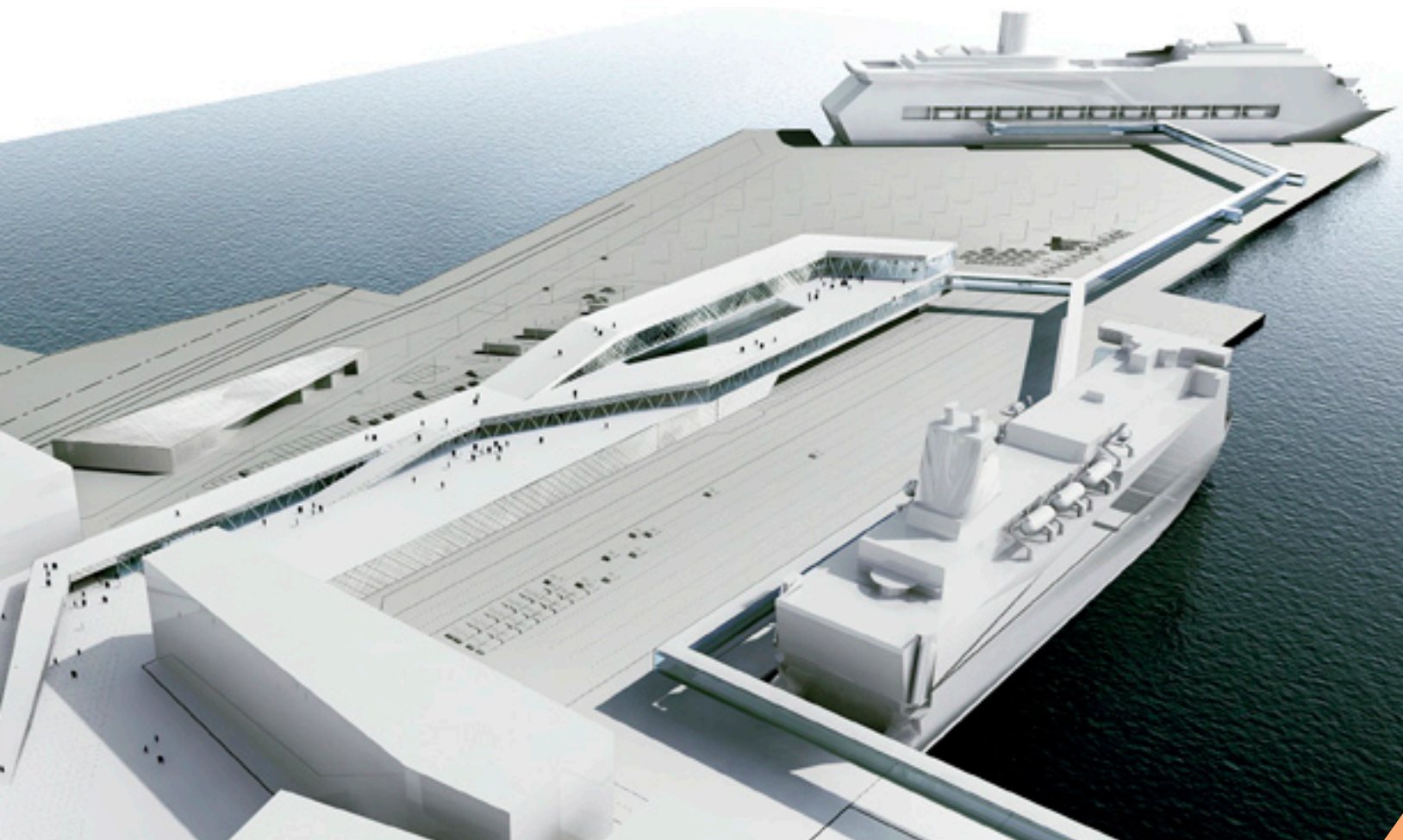
– Det händer så mycket, kommer ständigt nya tekniska lösningar och det finns redan smart beprövad teknik.

Terminalen ska också ses i ett större sammanhang. Den är en del i den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden som ska bli en stadsdel för framtiden och där man har stort fokus på miljö och energi. Byggnader här får inte ha en högre energiförbrukning än 55 kilowattimmar per kvadratmeter. Det gäller bostäder, men

Terminalen en grön pusselbit av flera

Den nya Värtaterminalen kommer att byggas på den planerade Värtapiren. Det är en del av det pussel där hamnen skapar ny mark och på så vis kan lämna tillbaka annan till staden som i sin tur möjliggör stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden. Pirens utbyggnad omfattar totalt 85 000 kvm ny mark, varav merparten blir den nya piren. Men även en del av dagens hamnbassäng fylls igen och möjliggör ett nytt handelscentrum. Med utbyggnaden av piren kommer Värtapiren att få fem kajlägen. Hamnen får direktanslutning till Norra länken som bidrar till smidigare och grönare transporter. Vägsträckningen beräknas vara klar 2015.

också terminalen. Det kan jämföras med Boverkets byggregler som sätter max 100 kilowatt per kvadratmeter som krav eller det europeiska "Green Building certifieringen" som har 75 kilowatt-timmar per kvadratmeter som tak.

– Men vi spänner bågen hårdare och söker nu lösningar som gör att terminalen får en lägre förbrukning än 55 kilowatt per kvadratmeter, säger Annica Sveholm.

STOCKHOLMS HAMNAR HAR MÅLET KLART för sig, nu pågår arbetet att förutsättningslöst hitta teknik, energikällor och byggmaterial som gör att man når eller överträffar målen.

Ett krav från staden är att byggnader i området i viss utsträckning ska producera egen energi.

– Här tittar vi på sol, vind och vatten. Solpaneler och solfångare är väldigt intressant. Vi har goda möjligheter att placera solpaneler på terminalens tak, väggar och även använda de långa matargångarna.

Under terminalen finns berg vilket gör bergvärme till möjlig källa till uppvärmning. Fast med dagens moderna och energieffektiva byggmaterial är kylning nästan en större utmaning än uppvärmning av byggnader, menar Annica Sveholm.

– Och här skapar vår närhet till vatten stora möjligheter. Vi kan utvinna kyla ur vattnet. Det gäller bara att vi tar vattnet tillräckligt djupt. Det här är en teknik som idag till exempel används i den nya byggnaden Waterfront building som ligger strax intill Centralstationen.

UPPVÄRMNING OCH ENERGIFÖRSÖRJNING är två bitar, men minst lika viktigt är valet av byggmaterial i terminalen. Här har utvecklingen gått fort och går allt snabbare.

– Det handlar om att bygga ett smart klimatskal. Utnyttja en tung stomme för att skapa en tröghet och lagra värme och kyla som vi kan nyttja vid toppar i elförbrukningen.

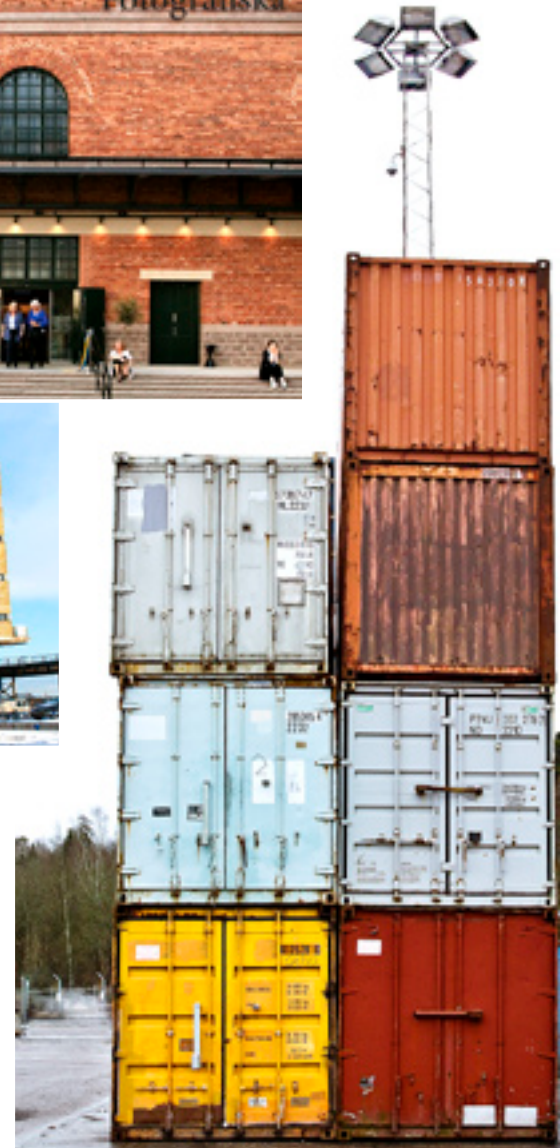
Det är nämligen vid toppar i elförbrukningen som man köper in den "smutsigaste" elen.

"Vi kan utvinna kyla ur vattnet."

– Det finns som sagt mycket smart och beprövad teknik som visat sig fungera samtidigt som det hela tiden kommer nya tekniska lösningar och nya intelligenta byggmaterial. Titta bara på fönstren. Dagens fönster har en helt annan prestanda än fönsterglasen på 90-talet. Och bättre kommer. Tiden talar för oss. Det här ska bli en grön byggnad för framtiden. ↴

Visste du att Stockholms Hamnar:

- förvaltar cirka 200.000 m² lokaler varav 170 000 hyrs ut till företag
- har cirka 500 hyresgäster som arbetar med allt från sjöfart, media, import av sportbilar till förstklassig restaurangverksamhet.
- har minskat sin klimatpåverkan med 3 600 ton koldioxid per år från fastigheterna i Frihamnen.
- har utsetts till en av världens åtta främsta hamnar när det gäller miljöhänsyn i en internationell forskningsrapport där världens 800 största hamnar ingick.

MED NYA MÅL I ENERGIARBETET

Energieffektivisering av fastigheter är inget nytt för Stockholms Hamnar. Nu tar man ytterligare ett steg i det arbetet och inför ett energiledningssystem med tydliga mål.

– På så vis blir vårt arbete mer strukturerat, säger Ulrika Persson på Stockholms Hamnar.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG · BILDER: STOCKHOLMS HAMNAR/NIKLAS BJÖRLING/TOBIAS BERVING

MÅNGA AV STOCKHOLMS HAMNARS FASTIGHETER är gamla och byggda för en annan verksamhet än den som bedrivs där idag. Det är förstås inte optimalt ur energisynpunkt, men innebär samtidigt att det finns och har funnits stora möjligheter till stora energibesparingar.

– Vi har jobbat aktivt med energibesparingsåtgärder i fastigheter i tio år. Vi har bland annat installerat bergvärme i två terminaler och i vissa byggnader har vi bara på några år lyckats halvera energianvändningen, säger Ulrika Persson, miljöingenjör på Stockholms Hamnar.

Arbetet med att energieffektivisera fastighetsbeståndet har bedrivits på många håll i organisationen.

– Genom att vi nu inför ett energiledningssystem blir vårt arbete effektivare och mer strukturerat.

ETT ENERGILEDNINGSSYSTEM kan beskrivas som ett verktyg för att hamnen ska få bättre kontroll på sin energianvändning och kunna minska den på ett systematiskt sätt. Det innebär bland annat att Stockholms Hamnar tagit fram riktlinjer för energiar-

Stockholms Hamnars energimål 2011

Här är några av de åtgärder som Stockholms Hamnar beslutat genomföra under det kommande året för att minska energianvändningen.

1. Åtgärder för minskade värmeförluster i Magasin 6

För att minska energiförbrukningen och få ett jämnare klimat kommer fönster isoleras och sätts igen hos två hyresgästers lokaler i Magasin 6 under 2011.

2. Green Building-märkning av Stora Tullhuset

I januari kommer Stockholms Hamnar lämna in en ansökan om att Green Building-märka Stora Tullhuset. För att bli godkänd måste energianvändningen sänkas med minst 25 procent. Faller det här väl ut kommer troligtvis fler byggnader att Green Building-märkas.

3. Energieffektivisering av byggnader

Genom åtgärder ska energianvändningen minska med minst tio procent i tre av hamnens byggnader.

4. Effektivare belysning i Loudden, Nynäshamn och Kapellskär

Genom att ersätta äldre armaturer med nya effektiva beräknas den årliga besparingen bli mer än 400 000 kWh.

5. Avveckla fossila bränslen i Frihamnen och Masthamnen

I Frihamnen kommer oljepannor i två byggnader att ersättas med värmepumpar som drivs av el från vind- och vattenkraft. I Masthamnen kommer en oljepanna att konverteras till ett alternativ som inte består av fossila bränslen.

betet, satt upp tydliga energimål och tagit fram en åtgärdsplan för hur målen ska uppfyllas. En person får också det samordnade ansvaret för energiarbetet.

– Det här är ett kontinuerligt arbete där ribban höjs hela tiden. Varje år kommer vi att ta fram nya mål för energiarbetet.

I JANUARI LÄMNAR STOCKHOLMS HAMNAR dessutom in en ansökan om Green Building-märkning för Stora Tullhuset.

– En ansökan som vi hoppas ska bli godkänd under året. Sedan ska vi utvärdera om Green Building är ett system som passar oss och våra byggnader. Beslutar vi att fler byggnader ska Green Building-märkas kommer fler ansökningar att lämnas in under 2012. ↴

GLASKLAR BESPARING

När företaget Addnature flyttade in i Magasin 6 fick gammalt glas och gamla lampor nytt liv.

Genom att återvinna material vid hyresgästanpassningen sparades både pengar och miljö.

– Vi är jättenöjda, säger Klas Berggren, delägare och en av grundarna till Addnature.

NÄR NYA HYRESGÄSTER FLYTTAR IN I Stockholms Hamnars lokaler måste lokalerna ofta anpassas efter kundens behov. När företaget Addnature, som säljer friluftsutrustning, skulle flytta in i

Magasin 6 var deras önskemål att i så stor utsträckning som möjligt använda återvunnet material när man hyresgästanpassade kontoret.

– Det känns naturligt för oss som säljer varor som är så nära kopplade till naturen, säger Klas Berggren, delägare och en av grundarna till företaget.

Det var en spännande utmaning tycker Madeleine Johansson som är projektledare på Stockholms Hamnar.

– Det visade sig att det pågick ett rivningsarbete i Magasin 3. Där fanns det både lampor och glaspartier som vi kunde återanvända.

Glaspartierna användes som rumsindelare och lamporna var bara att flytta över.

Klas Berggren på Addnature

På Addnature är de väldigt nöjda med resultatet.

– Vi är supernöjda. Det hade inte blivit bättre om vi köpt nytt. Sedan innebar flytten hit en jätteinvestering för oss och på så vis blev det här också ett sätt att hålla nere kostnaderna, säger Klas Berggren. ↴

Catharina Elmsäter-Svärd

EN MINISTER MED VÄDERKOLL

Infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd tycker om att segla. Det är hon ensam om i sin familj. Så någon båt har hon inte längre – däremot ska hon sjsätta en strategi för att öka konkurrenskraften inom svensk sjöfart innan mandatperioden är slut.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG
FOTO: NIKLAS BJÖRLING

NAMN: Catharina Elmsäter-Svärd

ÅLDER: 45 år

TITEL: Infrastrukturminister

FAMILJ: Man och två barn

UTBILDNING: Diplomerad marknadsekonom från Berghs School of Communication, med inriktning på försäljning.

KARRIÄR: Kom in i riksdagen 1996 och har bland annat varit ordförande för miljö- och jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet.

2008 blev hon finanslandstingsråd i Stockholms läns landsting. Hon har också varit hotellchef i hemstaden Södertälje.

I ENTRÉN TILL NÄRINGSDEPARTEMENTET på Mäster Samuelsgatan i Stockholm sitter en skylt som upplyser om pågående sprängningar i Citybanan som byggs i tunnel strax intill.

– Det har vi inget emot. Vi gillar när det mullrar och skakar. Då vet vi att tunnelbygget går framåt, säger infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd och skrattar.

Frågor som rör infrastruktur kan låta torrt och tekniskt, men kan vara explosiva även utan sprängdeg. Vem minns inte krigsrubrikerna i kvällstidningar när snön och vinterkylan skapade kaos i tågtrafiken ifjol? Catharina Elmsäter-Svärd har jobbat lite drygt en månad som infrastrukturminister och har redan full koll på vädret.

– Jag börjar dagen med att läsa väderprognosen istället för börskurserna. Jag kan fortfarande uppskatta snöfall utanför fönstret på morgonen så länge det snöar lagom mycket.

DET ÄR STORA OCH VIKTIGA FRÅGOR hon jobbar med. Frågor som påverkar människors vardag och livspusslande. Sett från havet kan det dock tyckas som att sjöfarten ofta glöms bort när vägorna går höga i infrastrukturdebatten. Och då går ändå 90 procent av alla varor som exporteras och importeras på båt.

– Ja, så är det nog. Det är lättare att få genomslag för frågor när folk drabbas i sin vardag. Titta på tågets problem förra vintern. Då låg fokus på de drabbade passagerarna trots att det var godstrafiken som drabbades värst. Men får företagen problem så hotas jobb och då drabbas människor.

Svärd

Bor man på en ö är en fungerande färjeförbindelse livsviktig, säger infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.

Hon tror också att insikten om sjöfartens betydelse är olika stor på olika håll i landet.

– I Göteborg tror jag betydligt fler inser sjöfartens roll i samhället. Där är hamnen så synlig och innebär så många arbetstillfällen.

I veckan var hon på Gotland för att diskutera färjeförbindelsen till fastlandet.

– Bor man på en ö är en fungerande färjeförbindelse livsviktig. Både när man själv ska resa, men även för att kunna få avsättning för de varor man producerar.

Tycker du att sjöfarten varit dålig på att skapa opinion kring frågor som är viktiga för branschen?

– Nej, men min devis är att man alltid kan bli bättre.

Den nya infrastrukturministern talar ofta om att det ska vara grönt och skönt att resa. Sjöfarten är ett miljövänligt sätt att transportera gods. Vad vill då regeringen göra för sjöfarten under den närmaste mandatperioden?

– Vi håller på att utforma en strategi för att öka konkurrenskraften inom svensk sjöfart. Det handlar både om konkurrensen med andra länder, men också mot andra transportslag. Jag har förstått att det här inte är något nytt, men vi tänker få den här strategin på plats innan mandatperioden är slut.

SOM EN DEL I DETTA ARBETE har regeringens särskilde utredare Jonas Bjelfvenstam lämnat betänkandet "Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar". Han konstaterar bland annat att

Catharina håller med om att sjöfarten lätt glöms bort i infrastrukturdebatten.

det krävs att bemanningskostnaderna på svenskflaggade fartyg snarast kan sänkas för att svensk sjöfart i internationell trafik ska vara konkurrenskraftig. Något förslag på ett svenskt internationellt fartygsregister lämnades inte i betänkandet. Det är något Sveriges Redareförening önskar för att förbättra svenska rederiers konkurrenskraft, men som facket motsätter sig. Det här betyder inte att regeringen stänger dörren för det, utan man har skickat frågan på remiss till sjöfartens parter. Först därefter kan Catharina Elmsäter-Svärd tänka sig att lägga en proposition i frågan.

EN FRÅGA SOM INTE LÄR TOPPA några kvällstidningar, men som är viktig för sjöfarten i Sverige är International Maritime Organisations beslut att införa tuffare krav när det gäller svavelhalten i sjöfartsbränsle.

Eftersom kraven är tuffare i till exempel Östersjön än på andra håll oroar man sig nu inom svensk sjöfart för att det kommer att snedvrida konkurrensen. Vad tänker regeringen göra åt det?

– Jag ska lyfta just den frågan på ministermötet i EU i början på december. Regeringens ståndpunkt är att vi inte kan ha en gemensam marknad med olika villkor. Vi ska nu titta på hur vi kan påverka det här beslutet. Vi måste hitta en lösning så att det här beslutet inte får de konsekvenser som vi befårar.

På sitt kontor har Catharina Elmsäter-Svärd en bild på sig själv när hon besöker en stor hamn i Sydkorea. Någon landkrabba är hon inte även om hennes kontakt med sjön idag mest handlar om bad i Mälaren i närheten av Enhörna där hon bor. ↴

VIA ENKÄT EN

Om du får en nyårskryssning i julklapp, var skulle du vilja kryssa då?

Oscar Tottie,
teknisk säljare

– Jag vill helst kryssa längs Påsköns kust med min underbara flickvän. Det skulle vara härligt med sol, god mat och suverän service samtidigt som man gör strandhugg och får se en massa spännande saker.

Rolf Nylén, säljare

– Jag vill kryssa i Kariibiens övärld för att få lite sol, värme, avkoppling, god mat och bra service. Gärna lite spännande inslag från lokal kultur och mat och så träffa positiva människor.

Johan Eriksson,
egenföretagare

– Jag skulle gärna kryssa med familjen längs kusten i södra USA och Mexiko. Jag skulle nog vilja ha ganska många strandhugg med både bad och intressanta resmål inåt landet.

Klara Börjeson,
studerande Sundbyberg

– Jag skulle vilja åka på en kryssning till Kariibien. Det ska vara en all inclusive-kryssning där jag får massage, mojitos och massor av sol. Det skulle jag verkligen behöva efter att i veckor gått och spänt mig i kyla och snömodd.

”Vi tänker få den här strategin på plats innan mandatperioden är slut.”

VIA OMVÄRLD EN

Erik Andersson arbetar med omvärldsbevakning och Public Affairs.

Den 16 november anordnades den årligen återkommande konferensen HUB-forum. Den anordnas av en ideell sammanslutning inom logistik- och transportbranschen. Höjdpunkten för årets tillställning var utan tvekan att lyssna på den nya infrastrukturministern, Catharina Elmsäter-Svärd.

Catharina presenterade regeringens syn på transportpolitiken och betonade särskilt vikten av ökad samordning mellan inblandade aktörer när det gäller de utmaningar transportsektorn står inför när vintervädret anländer, vilket det i skrivande stund

med besked gjort. I media får vi nästan uteslutande läsa om konsekvenserna för persontrafiken men Catharina pekade även på hur förödande ett sårbart transportsystem är för godstrafiken, i form av försenade och uteblivna leveranser med skyhöga kostnader som följd.

Jag har tidigare skrivit en del om det IMO-beslut som innebär att svavelhalten i marint bränsle ska begränsas till 0,1 viktprocent år 2015 i Östersjön. Eftersom beslutet fattades innan en konsekvensutredning gjorts var kritiken hård från såväl sjöfartsbranschen som skogsindustrin. Det var därför uppskattat av många att höra från ministern att hon i alla fall tänker driva

linjen 0,5 viktprocent istället för 0,1, en linje som delas av de flesta inom branschen.

Naturligtvis krävs det mycket arbete för att kunna påverka ett av IMO redan fattat beslut. Att ansvarig infrastrukturminister delar näringslivets syn samtidigt som EU-kommissionen insett att beslutet ligger i strid med tanken om europeisk konkurrensneutralitet väcker dock en viss strimma ljus i vintermörket.

Jag vill även passa på att önska våra läsare en riktigt god jul och kom ihåg att sjöfarten alltid visar sig vara det mest tillförlitliga transportslaget när vinterkylan biter sig fast.

PÅ GÅNG I HAMNHUSET

Förändringar inom Affärsstöd

Anna Björk, som varit föräldraledig, har kommit tillbaka till Ekonomienheten. I och med detta tackar vi **Mikael Ström** som nu går vidare till ett nytt interimsuppdrag.

Upphandling förstärks

Christina Irlén, som haft en projektanställning på enhet Upphandling, har blivit tillsvidareanställd. Christina kommer bl.a. arbeta med koncernens system för avrop och beställningar. Christina ska också vara ett aktivt stöd ut i organisationen vid frågor som rör avrop och beställningar.

Telefonin

Eva Sporrang slutar den 30 november. Eva har varit projektanställd för att hjälpa Stockholms Hamnar vid övergången till Stadens gemensamma telefonväxel. Arbetet med telefonin kommer att tas över i receptionen med **Clara** som huvudansvarig. Vi vill tacka Eva för ett mycket bra utfört arbete och önskar henne lycka till.

Driftchef Fastigheter: Lars-Åke Bengtsson

Den 7 september började **Lars-Åke Bengtsson** som driftchef för fastigheter på avdelningen Hamn & Trafik. Lars-Åke har tidigare jobbat på HSB Norra Stor-Stockholm som drift- och skötselchef. Lars-Åke är utbildad sjöingenjör vid Sjöbefälsskolan i Stockholm och har sedan dess jobbat med teknik och drift.

Nyblivna pensionärer

Två trogna medarbetare har gått i pension: **Kurt Lilja** och **Tommy Andersson**.

Kurt har större delen av sin tid i Stockholms Hamnar arbetat med marknadsfrågor och har varit en mycket viktig kunskapskälla för många inom Stockholms Hamnar. Vi tackar Kurt för allt han bidragit med under sina års hos oss och önskar honom lycka till med sina nya utmaningar!

Tommy har arbetat som hamnarbetare i Stuveriet och på senare år som brandskyddssamordnare inom fastighetsdriften på Hamn & Trafik. Vi tackar även Tommy för hans bidrag – både som hamnarbetare, skyddsombud och det gedigna arbetet med brandskydd.

Frihamnen, Magasin I och II. 1931.

HELA LANDETS STORA SKAFFERI

”Den 27 september 1926 överlämnade i konungens närvaro frihamnsnämnden de storartade anläggningarna till Stockholms stad.” Med den texten börjar SF:s ljudlösa journalfilm från invigningen av Frihamnen där Gustav V ses spatsera i hamnen med cylinderhatt och käpp.”

Tanken på en frihamn, en hamn dit varor kan föras och lagras utan att förtullas, hade funnits länge, men det dröjde till 1917 innan Stockholms stadsfullmäktige fattade beslut om att anlägga en frihamn vid Värtan. Den nya hamnen blev Stockholms stora lagringshamn. 50-talet var dess storhetstid, men redan under andra världskriget fungerade den

som landets stora skafferi. Här lagrades varor som frukt, kaffe, kryddor, kött, fisk och skaldjur.

Många av hamnens lagerlokaler är bevarade. Banankompaniet är en av dem. Det stod färdig 1927, var den modernaste i sitt slag i Europa och hade plats för 20 000 bananstockar. Några år senare etablerade också Ford ett lager i en funktionalistisk pionjärbyggnad i hamnen. Det är den byggnad som idag inrymmer Nasdaq OMX.

Magasin 6 som byggdes på 60-talet var hamnens största. Den första last som lagrades där var 94 000 lådor apelsiner. Magasinet blev snabbt omodernt på grund av containertrafikens genombrott.

I mitten på 1990-talet upphörde frihamnsfunktionen eftersom EU-anslut-

ningen innebar att den mesta trafiken till Stockholm kom från ett gemensamt frihandelsområde. När den planerade nya hamnen på Norvikudden är klar flyttas containerverksamheten dit. Färje- och kryssningstrafiken kommer däremot att finnas kvar i Frihamnen.

Frihamnen på film

Vill du se invigningen av Frihamnen eller höra Kurt Lilja, som är född och uppvuxen i Frihamnen, berätta om dess historia? Se filmerna på: www.stockholmshamnar.se/Historia/Filmer-och-historier/Historien-om-Frihamnen.

VIA WW
www.stockholmshamnar.se/historia W

STOCKHOLMS HAMNAR

Stockholms Hamn AB
Magasin 2, Frihamnen
Box 273 14, 102 54 Stockholm
Telefon: 08-670 26 00